

T.B.M.M.

(S. Sayısı : 5)

**Karadeniz Ekonomik İşbirliği Örgütü Şartının Onaylanmasının
Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe
ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/346)**

T.C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar Genel Müdürlüğü

3.6.1999

Sayı : B.02.0.KKG.0.11/196-342/2504

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Önceki yasama döneminde hazırlanıp Başkanlığımıza sunulan ve İçtüzüğü'nün 77 nci maddesi uyarınca hükümsüz sayılan ilişik listede adları belirtilen kanun tasarılarının yenilenmesi Bakanlar Kurulunca uygun görülmüştür.

Gereğini arz ederim.

Bülent Ecevit

Başbakan

1/801 . Karadeniz Ekonomik İşbirliği Örgütü Şartının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı

T.C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar Genel Müdürlüğü

29.7.1998

Sayı : B.02.0.KKG.0.11/101-1401/4276

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Dışişleri Bakanlığınca hazırlanan ve Başkanlığımıza arzı Bakanlar Kurulunca 9.7.1998 tarihinde kararlaştırılan "Karadeniz Ekonomik İşbirliği Örgütü Şartının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı" ile gerekçesi ilişikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Mesut Yılmaz

Başbakan

GEREKÇE

Karadeniz Ekonomik İşbirliği (KEİ)'nin yapısal ve hukuksal statüsünü güçlendirecek bir şart ya da uluslararası anlaşma ile bölgesel bir teşkilâta dönüştürülmesi Türkiye tarafından daha başlangıçtan itibaren düşünülmüş bir husustur. Ancak, bazı ülkelerin hukuksal yönden tam bağlayıcı bir metin yerine, sözkonusu işbirliğinin uluslararası statüsünü daha esnek ve belirsiz tutacak bir metin üzerindeki ısrarları üzerine KEİ İstanbul Zirve Deklarasyonu'nun imzalanmasıyla kurulmuştur.

25 Haziran 1992 tarihini ve 11 kurucu ülkenin Devlet veya Hükümet başkanlarının imzalarını taşıyan, ancak bu ülkelerin parlamentolarının onayından geçmemiş olan İstanbul Zirve Deklarasyo-

nu KEİ'ne de facto (fiilen) bir örgüt görüntüsü vermişse de de jure (hukuken) bir uluslararası kimlik ve statü kazandırmamıştır. Böyle bir gereksinim duyulacağına bilinciyle hareket eden Türkiye, KEİ'nin kuruluşunun üçüncü ayında, 23-24 Eylül 1992 tarihlerinde İstanbul'da yapılan Örgütsel İşler Toplantısında bir Şart hazırlanması konusunu tartışmaya açmıştır. Ancak, bu konuda uzlaşma sağlanamayınca, KEİ'nin kendi dinamiğine göre ve belirti modellerin kısıtlayıcı yapısı içine girmeden gelişmesi; Şart konusunun da görüş birliği olduğu zaman ele alınması ilke olarak benimsenmiştir.

Bununla beraber, KEİ'nin zaman içinde ve uluslararası konumunun güçlenmesiyle yalnız hukuksal değil, aynı zamanda bazı pratik sorunların da zorlamasıyla hukuksal bir kimlik konusu KEİ içinde önem kazanmış ve 1995'den itibaren çeşitli boyutlarıyla tartışılmaya başlamıştır. Bu hususla ilgili ilk özel toplantı 30-31 Ocak 1996'da Antalya'da gerçekleşmiştir. 25 Ekim 1996 tarihinde yapılan VII nci Dışişleri Bakanları Toplantısında, KEİ'nin kurumsal ve hukuksal temelinin öncelik taşıdığı teyid edilmiş, Yüksek Düzeyli Memurlar KEİ'nin bir bölgesel ekonomik teşkilata dönüştürülmesi için gerekli belgeleri hazırlamakla görevlendirilmiştir. 5-6 Şubat 1997 tarihlerinde İstanbul'da düzenlenen Yüksek Düzeyli Memurlar Toplantısında temel belgenin hazırlanması amacıyla bir yazım grubu oluşturulması kararlaştırılmıştır.

Söz konusu Yazım Grubu, 1997 yılında çeşitli tarihlerde yaptığı dört toplantı ile çalışmalarını tamamlamış ve hazırladığı Şart olarak adlandırılan temel belge 22 Ekim 1997 tarihinde, Kiev'de yapılan X üncü Dışişleri Bakanları Toplantısında kabul edilmiştir. 30 Nisan 1998 tarihinde, Erivan'da yapılan XI inci Dışişleri Bakanları Toplantısında ise parafe edilerek 5 Haziran 1998 tarihinde Yalta'da Yapılan Devlet/Hükümet Başkanları Zirvesinde imzalanmıştır. Bu tarihten itibaren geçen yaklaşık bir yıl içinde Şart metni on üye ülkenin Parlamentolarınca onaylanmış ve 1 Mayıs 1999 tarihi itibarıyla yürürlüğe girmiştir.

KEİ'nin hukukî kimliğinin Parlamentolarca onaylanacak bir belgeyle güçlendirilmesi suretiyle bugün karşılaşılan bazı sorunların üstesinden gelinebilecektir. Bunlar şu şekilde özetlenebilir:

- KEİ'ne bağlı organlardan biri olan Karadeniz Ticaret ve Kalkınma Bankası bir anlaşmaya dayanırken, KEİ'nin bir Deklarasyona bağlı kalmasının doğurduğu dengesizlik,

- Üye ülkelerin katkı payları gibi malî yükümlülüklerini yerine getirirken karşılaştıkları zorluklar,

- Sekreteryaya ve personeline KEİ üyesi ülkelerde tanınacak ayrıcalıklar ve bağışıklıklar konusunda ihtiyaç duyulan hukukî zemin, (Bu konuda KEİ Şartı'na ek bir Protokol kabul edilmiştir.)

- Uluslararası platformlarda daha etkili bir şekilde temsil olanağı. (KEİ artık bölgesel bir ekonomik teşkilât olarak BM'de gözlemcilik statüsü elde edebilecek ve BM'ne bağlı kuruluşlarla işbirliği mutabakatları imzalayabilecektir. Aynı zamanda, ortak projelerin uygulanması için uluslararası malî kuruluşlardan gerekli yardım ve desteğin sağlanması da kolaylaşmış olacaktır.)

Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Plan ve Bütçe Komisyonu

Esas No.: 11346

Karar No.: 3

18.6.1999

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

20 nci Yasama Döneminde, Dışişleri Bakanlığınca hazırlanarak 29.7.1998 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan ve Başkanlıkça 30.7.1998 tarihinde tali komisyon olarak Komisyonumuza, esas komisyon olarak da Dışişleri Komisyonuna havale edilen "Karadeniz Ekonomik İşbirliği Örgütü Şartının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı" 22.10.1998 tarihinde Komisyonumuz gündemine alınmış ve yapılan çalışmalar sonucunda oluşturulan komisyon raporu Dışişleri Komisyonuna havale edilmek üzere Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulmuştur. Ancak, 18 Nisan 1999 tarihinde yapılan Milletvekili Erken Genel Seçimleri nedeniyle 20 nci Dönemin sona ermesi ile sözkonusu Tasarı, İçtüzük gereğince hükümsüz sayılmıştır. Seçimlerden sonra kurulmuş bulunan 57 nci Hükümet, Tasarının, İçtüzüğün 77 nci maddesi uyarınca yenilenmesini kararlaştırmış, bu karara ilişkin 3.6.1999 tarihli ve 2504 sayılı Başbakanlık tezkeresi aynı tarihte Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına intikal etmiştir. Tasarı, Başkanlıkça 17.6.1999 tarihinde Komisyonumuza havale edilmiş, Komisyonun 18.6.1999 tarihinde yaptığı 12 nci birleşimde Hükümeti temsilen Maliye Bakanlığı ile Hazine ve Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlıkları temsilcilerinin de katılımlarıyla incelenip, görüşülmüştür.

Bilindiği gibi; üyeleri arasında ekonomik ilişkilerin geliştirilmesi ve çeşitlendirilmesini amaçlayan çok taraflı ve çok sektörlü bir işbirliği modeli oluşturan Karadeniz Ekonomik İşbirliği (KEİ), bazı üye ülkelerin de etkisi ile hukuksal açıdan tam bağlayıcı bir metin yerine, üye ülkelerin devlet veya hükümet başkanlarının imzaları ile oluşturulan bir deklarasyonun 25 Haziran 1992 tarihinde imzalanmasıyla kurulmuştur. Üye ülkelerin parlamentolarının onayından geçmemiş olan bu deklarasyon nedeniyle (KEİ), uluslararası platformlarda etkili bir şekilde temsil edilememektedir. Teşkilatın sekreteryaya hizmetlerinin yerine getirilmesinde bir takım mali ve hukuksal sorunlarla karşılaşılması nedeniyle sağlıklı bir yapıya henüz kavuşamamıştır.

Ancak, Türkiye'nin öncülüğünde yapılan müzakereler sonucunda Karadeniz Ekonomik İşbirliği'nin yapısal ve hukuksal statüsünü güçlendirecek ve üye ülke parlamentolarınca onaylanacak bir şart hazırlanmış ve sözkonusu şart ile Karadeniz Ekonomik İşbirliği bölgesel bir örgütte dönüştürülerek uluslararası platformlarda daha etkin bir temsil imkânına kavuşturulması hedeflenmiştir.

Tasarı ile; Anayasanın 90 nci maddesi uyarınca, Karadeniz Ekonomik İşbirliği Örgütü Şartının Türkiye Büyük Millet Meclisince onaylanmasının uygun bulunması öngörülmektedir.

Tasarının tümü üzerinde yapılan müzakerelerde;

Tasarı Gerekçesinin ilk paragrafında geçen "...hatta güçlü bir uluslararası konum kazanmasını da istemedikleri..." şeklindeki ifadenin, başta Yunanistan ve Ermenistan olmak üzere üye ülkeler arasındaki ilişkilerin iyi niyet ve karşılıklı güven esası çerçevesinde gelişmesine mani olabileceği, bu nedenle sözkonusu ifadenin metinden çıkarılmasının yerinde olacağı belirtilmiştir.

Bu görüşmeleri takiben, Tasarı ve Gerekçesi Komisyonumuzca da benimsenerek maddelerinin görüşülmesine geçilmiştir.

Tasarının, 1 inci maddesi ile yürürlük ve yürütmeye ilişkin 2 ve 3 üncü maddeleri aynen kabul edilmiştir.

Raporumuz, Dışişleri Komisyonuna havale edilmek üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan
Metin Şahin
Antalya
Sözcü
Nihat Gökbulut
Kırıkkale
Üye
Abdülkadir Akcan
Afyon
Üye
Sait Açıba
Afyon
Üye
Zeki Ergezen
Bitlis
Üye
Recep Önal
Bursa
Üye
Hakkı Duran
Çankırı
Üye
Mücahit Himoğlu
Erzurum
Üye
Ramazan Gill
Isparta
Üye
Yılmaz Karakoyunlu
İstanbul
Üye
Hasan Metin
İzmir
Üye
Zeki Ünal
Karaman
Üye
Ali Gebeş
Konya

Başkanvekili
Mehmet Hanifi Tiryaki
Gaziantep
Kâtip
Cafer Tufan Yazıcıoğlu
Bartın
Üye
Gaffar Yakın
Afyon
Üye
Ali Uzuntırnak
Aydın
Üye
M. Altan Karapaşaoğlu
Bursa
Üye
Stileyman Coşkun
Burdur
Üye
Aslan Polat
Erzurum
Üye
Ali Er
İçel
Üye
Aydın Ayaydın
İstanbul
Üye
Celal Adan
İstanbul
Üye
İlhani Yılmaz
Karabük
Üye
Necdet Tekin
Kırklareli
Üye
Mehmet Ali Yavuz
Konya

Üye
Ahmet Derin
Kütahya
Üye
S. Ramis Savaş
Sakarya
Üye
Kemal Kabataş
Samsun
Üye
Lütfi Ceylan
Tokat

Üye
Veysi Şahin
Mardin
Üye
Cevat Ayhan
Sakarya
Üye
Tarık Cengiz
Samsun
Üye
Hasan Özgöbek
Uşak

Üye
Bekir Gündoğan
Tunceli

Dışişleri Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

19. 6. 1999

Dışişleri Komisyonu

Esas No : 11346

Karar No. : 2

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Karadeniz Ekonomik İşbirliği Örgütü Şartının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı, Komisyonumuzun 19 Haziran 1999 tarihli 2 nci Birleşiminde Dışişleri Bakanlığı ile Hazine, Dış Ticaret ve Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlıkları temsilcilerinin katılmalarıyla görüşülmüştür.

Üyeleri arasında ekonomik ilişkilerin geliştirilmesini amaçlayan çok taraflı bir işbirliği modeli olan Karadeniz Ekonomik İşbirliği (KEİ)'nin yapısal ve hukukî statüsünü güçlendirecek bir şart ya da uluslararası anlaşma ile bölgesel bir teşkilata dönüştürülmesi Türkiye tarafından baştan beri arzulanmakta idi.

Karadeniz Ekonomik İşbirliği'nin zaman içinde kendini kabul ettirmesi ve uluslararası konununun güçlenmesi ile birlikte ortaya çıkan hukukî ve pratik güçlüklerin zorlamasıyla hazırlanan Şart metni 22 Ekim 1997'de kabul edilmiş, 30 Nisan 1998'de yapılan II nci Dışişleri Bakanları Toplantısında parafe edilmiştir.

Mevcut oluşuma uluslararası bir hâviyet ve statü kazandırmak amacıyla hazırlanan bahse konu Şart'ın onaylanması hakkındaki Kanun Tasarısı Komisyonumuzca uygun bulunarak kabul edilmiştir.

Komisyonumuzca konunun müstaceliyeti dikkate alınarak, Tasarının İçtüzüğü'nün 52 nci maddesi uyarınca öncelik ve ivedilikle görüşülmesine karar verilmiştir.

Raporumuz Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Başkanlığa saygıyla arz olunur.

Başkan	Başkanvekili
<i>Kâmrân İnan</i>	<i>B. Suat Çağlayan</i>
Van	İzmir
Sözelt	Üye
<i>Melmet Kaya</i>	<i>Ali Tekin</i>
Kahramanmaraş	Adana
Üye	Üye
Müjdat Kayayerli	<i>Nesrin Ünal</i>
Afyon	Antalya
(İmzada bulunamadı.)	
Üye	Üye
<i>Hasan Erçelebi</i>	<i>Seyyit Haşim Haşimi</i>
Denizli	Diyarbakır
Üye	Üye
<i>M. Bedri İncetahtacı</i>	<i>Mustafa Yaman</i>
Gaziantep	Giresun

Üye

Azmi Ateş

İstanbul

Üye

Rahmi Sezgin

İzmir

Üye

Basri Coşkun

Malatya

Üye

Bürol Büyüköztürk

Osmaniye

Üye

Osman Yunakoğulları

İstanbul

Üye

Süha Tanık

İzmir

Üye

M. Necati Çetinkaya

Manisa

Üye

M. Cengiz Güleç

Sivas

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN
KARADENİZ EKONOMİK İŞBİRLİĞİ ÖRGÜTÜ ŞARTININ ONAYLANMASININ
UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TASARISI

MADDE 1. — 5 Haziran 1998 tarihinde Yalta'da imzalanan "Karadeniz Ekonomik İşbirliği Örgütü Şartı"nın onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

A. Mesut Yılmaz
Başbakan

Dev. Bakanı ve Başb. Yrd.

B. Ecevit

Devlet Bakanı

G. Taner

Devlet Bakanı

Y. Seçkiner

Devlet Bakanı

Prof. Dr. H. S. Türk

Devlet Bakanı

R. Serdaroğlu

Devlet Bakanı

Prof. Dr. Ş. Gürel

Devlet Bakanı

Dr. I. Çelebi

Devlet Bakanı

R. Şahin

Devlet Bakanı

C. Kavak

Devlet Bakanı V.

M. Taşar

Devlet Bakanı

M. Batallı

İçişleri Bakanı

M. Başesgioğlu

Maliye Bakanı

Z. Temizel

Bayındırlık ve İskân Bakanı

Y. Topçu

Ulaştırma Bakanı

N. Menzir

Çalışma ve Sos. Güv. Bakanı

Prof. Dr. N. Çağan

Enerji ve Tabii Kay. Bakanı

M. C. Ersümer

Turizm Bakanı

İ. Gürdal

Çevre Bakanı

Dr. İ. Aykut

Millî Sav. Bak. ve Başb. Yrd.

İ. Sezgin

Devlet Bakanı

H. Özkan

Devlet Bakanı

İ. Saygın

Devlet Bakanı

Prof. Dr. S. Yıldırım

Devlet Bakanı

M. Gürdere

Devlet Bakanı

Prof. Dr. A. Andıcan

Devlet Bakanı

M. Yılmaz

Devlet Bakanı

B. Kara

Devlet Bakanı

E. Aşık

Devlet Bakanı

H. Gemici

Adalet Bakanı

O. Sungurlu

Dışişleri Bakanı V.

Ş. Gürel

Millî Eğitim Bakanı

H. Uluğbay

Sağlık Bakanı

H. İ. Özsoy

Tarım ve Köyişleri Bakanı

M. Taşar

Sanayi ve Ticaret Bakanı

Y. Erez

Kültür Bakanı

İ. Talay

Orman Bakanı

E. Taranoğlu

DIŞIŞLERİ KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN

**KARADENİZ EKONOMİK İŞBİRLİĞİ ÖRGÜTÜ ŞARTININ
ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TASARISI**

MADDE 1. - Tasarının 1 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. - Tasarının 2 nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. - Tasarının 3 üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

KARADENİZ EKONOMİK İŞBİRLİĞİ ÖRGÜTÜ ŞARTI

Karadeniz Ekonomik İşbirliğinin kurucu üyeleri, Arnavutluk Cumhuriyeti, Ermenistan Cumhuriyeti, Azerbaycan Cumhuriyeti, Bulgaristan Cumhuriyeti, Gürcistan Cumhuriyeti, Yunanistan, Moldova Cumhuriyeti, Romanya, Rusya Federasyonu, Türkiye Cumhuriyeti ve Ukrayna,

25 Haziran 1992'de, İstanbul'da "Karadeniz Ekonomik İşbirliği Zirve Bildirisi"ni imzalamış olarak,

Bu bildiriye kayıtlı olduğu gibi, 25 Haziran 1992 tarihli "Boğaziçi Açıklaması"nda, 30 Haziran 1995 tarihli "KEİ Katılımcı Devletleri Yüksek Düzeyli Toplantısının Bükreş Bildirisi" ve 25 Ekim 1996 tarihli "KEİ Katılımcı Devletleri Devlet ya da Hükümet Başkanları Moskova Bildirisi"nde de kayıtlı ilke ve amaçları benimsediklerini teyid ederek,

Birleşmiş Milletler Şartı'nda, Helsinki Nihai Senedinde ve Yeni Avrupa için Paris Şartı'nda yer alan ilkeleri olduğu gibi, uluslararası hukukun genellikle kabul gören ilke ve kurallarını benimsediklerini tekrar belirterek,

KEİ bölgesindeki devletler arasındaki kalıcı ve yakın işbirliğini teşvik etmeye kararlı olarak,

Bölgesel girişimlerin, ilerlemenin teşvik edilmesinde ve çağdaş uluslararası yaşamın biçimlendirilmesinde gittikçe büyüyen rol ve önemlerinin bilincinde olarak,

Halklarının durumlarının ortak gayretler yoluyla sürekli geliştirilmesini sağlamak hususundaki kararlılıklarını tekrarlayarak,

Kurucu üyelerin potansiyelinin ve karşılıklı yararları dayalı ekonomik işbirliğinin geliştirilmesi imkânlarının farkında olarak,

Avrupa'daki bütünleşme sürecinin bir parçası olan, insan haklarına ve temel özgürlüklere dayalı, ekonomik serbestlik, sosyal adalet, eşit güvenlik ve istikrar yoluyla refaha varmayı amaçlayan, diğer ülkelerle, bölgesel girişimlerle, uluslararası örgüt ve mali kuruluşlarla iletişime açık bu bölgesel işbirliğine ilişkin ortak görüşleri paylaşarak,

Bu ekonomik işbirliğini kurucu devletlerin dünya ekonomisiyle daha ileri bir düzeyde bütünleşmelerini sağlamaya yönelik bir katkı haline getirmeye kararlı olarak,

Ülkelerinin ve halklarının KEİ bölgesini bir barış, istikrar ve refah bölgesi haline dönüştürmek amacıyla geniş bir ekonomik etkinlikler alanında yapıcı ve verimli işbirliğinde bulunma arzusunu ifade ederek,

Karadeniz Ekonomik İşbirliğinin başlangıcından bu yana kaydettiği ilerlemenin KEİ'nin uluslararası hukuki kişiliğini sağlamlaştırma ihtiyacını artırdığını idrak ederek,

Karadeniz Ekonomik İşbirliğini bölgesel bir ekonomik örgüte dönüştürmeyi kararlaştırmış olarak aşağıdaki hususları kabul etmişlerdir.

BÖLÜM I GENEL HÜKÜMLER

Madde 1

Örgütün Kuruluşu

Kurucu üyeler, burada kısaca KEİ olarak anılacak Karadeniz Ekonomik İşbirliği Örgütünü bölgesel bir ekonomik örgüt olarak kurmuşlardır.

Madde 2

Tanımlar

Bu Şart'ın amacı için :

- "Örgüt", KEİ olarak da anılabilecek Karadeniz Ekonomik İşbirliği Örgütü demektir.
- "Kurucu Devletler", 25 Haziran 1992'de, İstanbul'da "Karadeniz Ekonomik İşbirliğine İlişkin Zirve Deklarasyonu"nu imzalayan devletlerdir.
- "Gözlemciler", KEİ tarafından kendilerine gözlemci statüsü verilmiş uluslararası kuruluşlar ya da devletlerdir.
- "Uluslararası Kuruluşlar" hükümetlerarası ya da hükümet dışı kuruluşlardır.
- "KEİ Bölgesi" üye devletlerin ülkeleridir.

- f) "Alt Organlar" Dışişleri Bakanları Konseyi tarafından ya da onun yetkisi altında kurulan her türlü Çalışma Grubu, Uzmanlar Grubu, Görev Grubu Komite ya da Hizmet Birimleridir.
- g) "Genel Sekreter", KEİ Uluslararası Daimi Sekreteryası'nın Genel Sekreteri demektir.
- h) "Dönem Başkanı", KEİ dönem başkanlığını üstlenen üye devletin Dışişleri Bakanı ya da ilgili Devletin Hükümeti tarafından bu amaçla tayin edilen diğer bir Bakan demektir.
- i) "Troyka", Dönem Başkanı, KEİ'nin bir önceki ve bir sonraki Dönem Başkanları ya da onların temsilcilerinden oluşan sistem demektir.
- j) "Usul Hükümleri", KEİ'nin Usul Hükümleri demektir.

BÖLÜM II

İŞBİRLİĞİNİN İLKELERİ VE ALANLARI

Madde 3

Prensip ve Amaçlar

Çeşitli düzeylerdeki KEİ faaliyetleri yoluyla aşağıdaki ilkeler ve amaçlar izlenecektir.

- a) Dostluk ve iyi komşuluk ruhuyla hareket etmek ve üye devletler arasındaki karşılıklı saygı, güven, diyalog ve işbirliğini sağlamlaştırmak;
- b) İkili ve çok taraflı işbirliğini uluslararası hukuk kuralları ve ilkeleri temeli üzerinde daha fazla geliştirmek ve çeşitlendirmek;
- c) İş yaşamını geliştirmek ve ekonomik işbirliği sürecine doğrudan katılan şirket ve kuruluşların ferdi ve kolektif girişimlerini teşvik etmek;
- d) Ekonomik işbirliğini, üye devletlerin uluslararası örgütlere ya da kuruluşlara tam veya diğer nitelikteki üyeliklerinden kaynaklanan uluslararası yükümlülükleriyle çalışmayacak ve üçüncü ülkelerle ilişkilerini geliştirmelerini engellemeyecek tarzda geliştirmek,
- e) İlgili üye devletlerin özel ekonomik koşullarını ve menfaatlerini dikkate almak,
- f) Diğer ilgili devletlerin, uluslararası ekonomik ve mali kuruluşlarla şirket ve teşebbüslerin KEİ sürecine katılmalarını teşvik etmek.

Madde 4

İşbirliği Alanları

Üye devletler, kabul edilen ilkelere uygun olarak ve halklarının sosyal refahı ile ulusal ekonomilerinde sürdürülebilir kalkınmayı sağlamak amacıyla, beşerî, tabii ve diğer kaynaklarını daha etkin biçimde kullanma hedefine yönelik olarak ticaret ve ekonomik kalkınma; bankacılık ve finansman, iletişim, enerji, ulaşım, tarım ve tarımsal sanayi, sağlık ve eczacılık, çevre koruması, turizm, bilim ve teknoloji, istatistikî veri ve ekonomik bilgi değişimi, gümrükler ve diğer sınırlı yetkilileri arasında işbirliği, insan ilişkileri, örgütlü suçlar ve uyuşturucu, silah ve radyoaktif madde kaçakçılığı, her türlü terör hareketi ve yasadışı göçle mücadele alanlarında veya konseyin alacağı kararlar doğrultusunda ilgili diğer herhangi bir alanda işbirliği yapacaklardır.

BÖLÜM III

KATILIM

Madde 5

Üyelik

KEİ'nin üyeleri bu Şart'a taraf olan devletlerdir.

Madde 6

Katılım

KEİ, üye olmak isteyen ve KEİ'nin bu Şart'ta yer alan ilke ve amaçlarını üstlenmeye muktedir ve istekli addedilen her devlete açıktır.

Yeni üyelik başvuruları, Usul Hükümlerine uygun olarak incelenmek ve onaylanmak üzere bundan böyle Konsey olarak anılacak Dışişleri Bakanları Konseyine sunulacaktır.

Madde 7

Çekilme

Herhangi bir üye devlet, KEİ Uluslararası Daimi Sekreteryasının Genel Sekreterine konuyla ilgili kararı hakkında resmen bildirimde bulunmak suretiyle KEİ üyeliğinden çekilebilir.

Çekilme, bildirimde belirtilen tarihte yürürlüğe girer. Mali yükümlülükler açısından, çekilme, bildirilen tarihin içinde bulunduğu mali yılın sonunda geçerlik kazanır.

Madde 8

Gözlemci Statüsü

Gözlemci statüsü, kendi isteğiyle KEİ'nin çalışmalarına fiilen ve değerli katkılarda bulunmaya hazır olduğunu beyan eden her devlete ve uluslararası kuruluşa aittir.

Gözlemci statüsü, Yönetmelik Kurallarına uygun olarak Konsey tarafından verilir, askıya alınır veya sona erdirilir.

Madde 9

Üçüncü Taraflarla İlişkiler

KEİ, karşılıklı ilgi alanlarına giren çeşitli konularda işbirliği yapmak isteyen üçüncü taraflarla (devletler, uluslararası örgütler ve kuruluşlar)

- Periyodik mübadeleler ve istişareler çerçevesinde diyalog ortaklığı,
- Belirli bazı konulardaki toplantılara katılma imkânı tanıyan sektörel diyalog ortaklığı,
- Dönem Başkanının daveti ve bütün üye devletlerin rızası ile KEİ'nin toplantılarına katılma imkânı tanıyan misafir katılım yollarıyla ilişkiler kuracaktır.

Diyalog ortaklığı ve sektörel diyalog ortaklığı Konseyin kararı uyarınca tanımlanabilir.

BÖLÜM IV

ZİRVE TOPLANTILARI

Madde 10

Üye Devletlerin Devlet ya da Hükümet Başkanları gerektiğinde bir araya gelebilirler.

BÖLÜM V

ANA VE YARDIMCI ORGANLAR

Madde 11

Dışişleri Bakanları Konseyi

Konsey KEİ'nin düzenli olarak toplanan, temel karar alma organıdır.

Konsey, KEİ'nin amaçları çerçevesinde

- KEİ'nin faaliyetlerine ilişkin bütün konularda karar alır;
- Alt organlar tarafından sunulan bütün konuları inceler ve bunlara göre gereken kararları alır;
- Üyelik ve gözlemcilik statüsüne ilişkin kararları alır;
- Usul Hükümlerini kabul eder ve değiştirir;
- KEİ içinde Alt Organlar kurar, bunlara görevler verir, görevlerini belirler, değiştirir veya sona erdirir.

f) Uygun gördüğü diğer bütün konuları inceler.

Madde 12

Alt Organlar

Konsey Alt Organlar kurabilir.

Alt Organlar Konsey tarafından belirlenen görevleri yerine getirir, ortak projeler hazırladığı gibi bu projelerin/faaliyetlerin ilgili oldukları alanlardaki uygulanmasını izler;

Alt Organlar Konseye faaliyetlerinin durumu hakkında raporlar ve tavsiyeler sunarlar.

Madde 13

Dönem Başkanlığı

Dönem Başkanı KEİ çerçevesinde yürütülen bütün faaliyetleri koordine eder ve kabul edilen sonuç ve kararların uygulanmasını olduğu gibi KEİ faaliyetlerinin uygun biçimde yönlendirilmesini sağlar.

Dönem Başkanlığı İngilizce alfabetik sıraya göre her altı ayda bir rotasyona tâbidir.

Dönem Başkanlığı bir üye devlet tarafından üstlenilmediği takdirde sıradaki ilk üye devlet tarafından üstlenilir.

Madde 14
Troyka Sistemi

Troyka, Dönem Başkanının talebi üzerine KEİ'nin mevcut ve geleceğe ait faaliyetleri ile uluslararası örgüt ve kuruluşlarla ilişkileri hakkında görüş alışverişinde bulunmak üzere uygun görülecek bir düzeyde toplanır.

Madde 15
Yüksek Düzeyli Memurlar Komitesi

Üye Devletlerin Dışışleri Bakanlarını temsil eden ve onlar adına hareket eden Yüksek Düzeyli Memurlar Komitesi aşağıdaki yetkilerle donatılmıştır:

- Alt Organların faaliyetlerini gözden geçirmek, Konseyin aldığı kararların ve tavsiyelerin uygulanmasını değerlendirmek, Konsey'e sunulacak tavsiye ve önerileri incelemek;
- KEİ'nin bağlı kuruluşlarıyla işbirliği ve koordinasyona dair konuları incelemek, Konsey'e bu konular hakkında bilgi vermek ve gerektiğinde bunlara ilişkin tavsiye ve önerileri hazırlamak;
- KEİ faaliyetlerinin örgütsel düzenlemeye ilişkin veçhelerini görüşmek, faaliyet takvimi hazırlığına katılmak, Konsey'in ve Dönem Başkanı'nın yetkileri dahilindeki konular dışında kalan hususlarda kararlar almak;
- KEİ'nin yıllık bütçesini Konsey'in onayına sunmak;
- Bütçenin denetlenmesini gerçekleştirecek özel bir alt grup için uzmanlar tayin etmek.

Madde 16

Uluslararası Daimi Sekreteryaya

KEİ'nin sekreterlik hizmetleri bu amaç için kurulan ve bundan böyle kısaca UDS olarak anılacak Uluslararası Daimi Sekreteryaya tarafından yerine getirilecektir.

KEİ'nin UDS'sı Türkiye Cumhuriyeti'nde İstanbul'da yerleşiktir;

UDS KEİ'nin Dönem Başkanının yetkisi altında görev yapar. Bu yetki Genel Sekreter tarafından kullanılır;

UDS personeli, Uluslararası memurlar olarak görevlerini KEİ'nin ilke ve amaçlarına tam bir riayetle yerine getirir. Bu personelin davranışları daima çalışmalarında gerekli olan bütünlük ve tarafsızlık ilkeleriyle uyum halinde olacaktır;

UDS personeli görevlerini yerine getirirken herhangi bir hükümetten ya da KEİ dışındaki bir makamdan talimat isteyemez ve alamaz. Anılan personel sadece örgüte karşı sorumlu uluslararası memur sıfatıyla bağdaşmayan her türlü davranıştan kaçınacaktır.

BÖLÜM VI

NİSAP VE KARAR ALMA

Madde 17

Nisap

Konsey nisabı üye devletlerin üçte iki çoğunluğudur.

Madde 18

Karar Alma

Karar alma mekanizması Yönetmelik Kurallarında belirlenmiştir. Konsey bütün konularda oydaşma sağlanmasına gayret gösterir. Usul Hükümlerinde belirtilen bazı konularda ise oydaşma zorunludur.

BÖLÜM VII

KEİ'NE BAĞLI KURULUŞLAR

Madde 19

Genel Hükümler

KEİ'ne bağlı kuruluşlar kendi bütçelerine sahip olan görevlerini temel belgelerine ve KEİ'nin 25 Haziran 1992 tarihli "Karadeniz Ekonomik İşbirliği Zirve Bildirisi" ile işbu Şart'ta kayıtlı ilkelere tam bir bağlılık içinde yerine getirirler.

Madde 20

Karadeniz Ekonomik İşbirliği Parlamenter Asamblesi

Bundan böyle KEİPA olarak anılacak olan Üye Devletlerin Ulusal Parlamentolarını temsil eden Karadeniz Ekonomik İşbirliği Parlamenter Asamblesi, Karadeniz İşbirliği sürecine istişari mahiyette gerekli desteği sağlar.

KEİ, amaçlarını gerçekleştirmek üzere KEİPA ile yakın işbirliğinde bulunur.

KEİ-KEİPA ilişkileri 25 Haziran 1992'de İstanbul'da imzalanan "Karadeniz Ekonomik İşbirliği Zirve Bildirisi"nde müteakip Zirve Toplantıları kararlarında ve 26 Şubat 1993'de İstanbul'da kabul edilen "Karadeniz Ekonomik İşbirliği Parlamenter Asamblesi'nin Kurulmasına Dair Bildirisi"de kayıtlı ilkelere dayalı olacaktır.

Madde 21

KEİ İş Konseyi

KEİ İş Konseyi KEİ üye devletlerinin iş çevrelerinin temsilcilerinden oluşan hükümetlerdışı uluslararası bir kuruluştur.

İş Konseyi'nin raporları Konsey'e bilgi için ve gerektiğinde bunlara uygun faaliyetlerde bulunmak üzere sunulur.

Madde 22

Karadeniz Ticaret ve Kalkınma Bankası

Üye devletler, 30 Haziran 1994'te Tiflis'de imzalanan "Karadeniz Ticaret ve Kalkınma Bankası (KTKB)'nin Kuruluşuna Dair Anlaşma" ile KTKB'ni kurmuşlardır.

Bankanın amacı, KTKB'nin kuruluşuna dair Anlaşma'nın hükümleri çerçevesinde bölge halklarının ekonomik refahına yönelik olarak üye devletlerin geçiş süreçlerine etkin biçimde katkıda bulunmak, bölgesel projeleri finanse etmek ve desteklemek, üye devletlerin kamu ve özel sektörlerinin projeleri ile üye devletler arasındaki ticari faaliyetler için gerekli diğer bankacılık hizmetlerini sağlamaktır.

Madde 23

Akademik İşbirliği

KEİ üye devletlerin bilim çevreleri, öğretim görevlileri ve bilim adamları arasındaki işbirliğini bunların yetki alanı dahilinde KEİ ilke ve amaçlarını gerçekleştirmek üzere destekleyecektir.

Madde 24

KEİ'ne Bağlı Merkezler

KEİ'ne bağlı merkezler ilgili bütün üye devletlere, işbirliğinin belirli bazı alanlarında hizmet etmek üzere Konsey'in onayı üzerine kurulurlar.

Bu merkezler faaliyetlerinin belirli bazı alanlarında KEİ'nin ilgili alt organlarıyla yakın bir işbirliği içinde çalışacaklardır.

Bu merkezlerin faaliyetlerinin sonuçları istişari niteliktedir.

BÖLÜM VIII

MALİ HÜKÜMLER

Madde 25

Örgütlen Bütçesi

KEİ'nin bütçesi, üye devletlerin Konsey'in ilgili kararlarına göre belirlenen malî katkılarından oluşmaktadır.

Bütçe yıllık olarak kabul edilir ve denetlenir. Malî yıl 1 Ocak'tan 31 Aralık'a kadar sürer.

Malî yükümlülüklerin yerine getirilmemesi Konsey'in incelemesine sunulur.

Madde 26

Örgütlen Gönüllü Katkılar

Konsey'in kararı üzerine özel fonlar yaratılabilir. KEİ üye devletlerinin, devlet gruplarının, gözlemcilerin ve üçüncü taraf donörlerin gönüllü olarak bu amaçla yapacakları katkıları, bu tür gönüllü katkıları bağlanan koşullar KEİ'nin ilke ve amaçlarıyla uyum halinde olduğu takdirde memnuniyetle karşılanacaktır.

Her özel fon Konsey tarafından bu fon için kabul edilecek özel kural ve düzenlemelere tabi olacaktır.

BÖLÜM IX HUKUKİ HÜKÜMLER

Madde 27

Hukukî Yetki

KEİ hukukî kişiliğe sahip olacaktır. Bu kişilik

- a) Sözleşme akdetme,
- b) Taşınır ve taşınmaz mal edinme ve elden çıkarma,
- c) Dava açma yetkilerini içerecektir.

Madde 28

Ayrıcalıklar ve Bağışlıklıklar

KEİ, görevlileri ve üye devletlerin temsilcileri, üye devletlerin topraklarında Birleşmiş Milletler Genel Kurulu tarafından 13 Şubat 1946'da kabul edilen "Birleşmiş Milletler Ayrıcalıklar ve Bağışlıklıklar Sözleşmesi"nde belirtilen ve görevlerini KEİ'nin ilke ve amaçlarına uygun olarak bağımsız biçimde yerine getirmeleri için gerekli ayrıcalık ve bağışlıklıklardan yararlanırlar.

Evsahibi ülkenin vatandaşı ya da bu ülkede sürekli ikamet eden UDS'nın görevlileri ve üye devlet temsilcileri sadece görevlerinin ifası sırasındaki resmî eylemleri bakımından yargı bağışlılığından ve dokunulmazlığından yararlanacaklardır.

Üyeler KEİ ve UDS görevlilerinin ayrıcalık ve bağışlıklıklarıyla ilgili olarak ek bir protokol akdedeceklerdir.

Madde 29

Anlaşmazlıkların Halli

İki veya daha fazla üye devlet arasında bu Şart'ın yorumlanması veya uygulanmasıyla ilgili bir anlaşmazlığın vukuu halinde taraflar istişarede bulunacaklar ve gerekirse anlaşmazlığı incelenmesi ve sonuçlandırılması için Konsey'e sunacaklardır.

Madde 30

Değişiklikler

Herhangi bir üye devlet bu Şart'a değişiklik önerisi getirebilir.

Önerilen değişiklik metni UDS yoluyla üye devletlere dağıtılır ve incelenmesi ve onaylanması için Konsey'e sunulur.

Bu Şart'ta yapılacak ve yukarıdaki ikinci paragrafta göre kabul edilecek değişiklikler üye devletlerin onay, kabul ve uygun bulmasına tâbi olacak ve otuzüçüncü maddede kayıtlı usule uygun olarak yürürlüğe girecektir.

BÖLÜM X

SON HÜKÜMLER

Madde 31

İmzalama, Onaylama, Kabul, Uygun Bulma ve Katılım

Bu Şart KEİ'nin bütün kurucu üyelerinin imzasına açık olacaktır.

Bu Şart KEİ'nin imzacı kurucu üyelerinin onay, uygun bulma veya kabulüne tâbidir.

Bu Şart, imzacı olmayan herhangi bir devletin bu Şart'ta yer alan hükümlere uygun olarak katılımına açık olacaktır.

Onay, uygun bulma, kabul veya katılım belgeleri tevdi mercine verilecektir.

Madde 32

Çekinceler

Bu Şart'a herhangi bir çekince konulamaz.

Madde 33

Yürürlüğe Giriş

Bu Şart dokuz kurucu devletin onay, uygun bulma veya kabul belgelerini tevdi ettikleri tarihi izleyen ayın ilk günü yürürlüğe girecektir.

Bu Şart'ı birinci paragrafta öngörüldüğü üzere yürürlüğe girişinden sonraki bir tarihte onaylayan, kabul eden veya bu Şart'a katılan her devlet için bu Şart bu devletin ilgili belgelerini tevdi ettiği tarihten itibaren yürürlüğe girecektir.

Madde 34

Depoziter

Bu Şart'ın tevdi mercii UDS'dir. Bu Şart'ın aslı İngilizce tek örnek olarak depoziter UDS'ya tevdi edilir.

Aşağıda imzası bulunan bizler tam yetkili olarak bu Şart'ı imzaladık.

Yalta'da, Bindokuzyitirdoksansekiz yılının Haziran ayının beşinci günü yapılmıştır.

Arnavutluk Cumhuriyeti (İmzalar)

Ermenistan Cumhuriyeti

Azerbeycan Cumhuriyeti

Bulgaristan Cumhuriyeti

Gürcistan

Yunanistan Cumhuriyeti

Moldova Cumhuriyeti

Romanya

Rusya Federasyonu

Türkiye Cumhuriyeti

Ukrayna

Feryal Çotur

Elçi

Çok Taraflı Ekonomik

İşler Genel Müdür Yrd.

